

POLSKI UNIWERSYTET NA OBCZYŹNIE
W LONDYNIE

ZESZYTY NAUKOWE

SERIA TRZECIA, NR 6, 2018

AGNIESZKA SZAJNER

POLSKI UNIWERSYTET NA OBCZYŹNIE, LONDYN

ALLE CHOIR – CHÓR Z PASJĄ

Tytułowa „pasja” to ‘szczególna namiętność do czegoś, wyjątkowe umiłowanie przedmiotu tej namiętności’. To kategoria ważna i wartościowa w życiu człowieka. Jest najwyższą formą zaangażowania, kreatywności i aktywnego tworzenia swojej biografii. Staje się wyrazem ciekawości, odwagi, gotowości do działania i ważnym elementem kształtowania osobowości człowieka. To pewnego rodzaju zniewalająca miłość do czegoś, a jednocześnie wyjątkowe źródło prawdziwej wolności, radości, poczucia satysfakcji, rozwoju i samospelnienia. Przedmiotem ludzkiej pasji mogą być różnorodne elementy naszego wewnętrznego i zewnętrznego życia, które stają się szczególnym motywem do twórczego, wyzwolonego, emancypacyjnego działania. Może być nią też sztuka. Może być muzyka. I tak jest właśnie w przypadku członków opisywanego przeze mnie chóru Alle Choir, wyjątkowej formacji zrzeszającej ludzi z pasją – do muzyki, do śpiewu chóralnego.

PASJA I JEJ WIELORAKIE OBLICZA

Odpowiedź na pytanie o to, czym jest pasja, nawet z pozoru nie wydaje się prosta. Pojęcie pasji, jak i sama pasja, zdecydowanie niejedno ma oblicze. Źródła leksykograficzne, monograficzne i literackie wskazują na zdecydowaną wieloznaczność pojęcia „pasji”, a także na historyczną zmienność rozumienia tego terminu. Maria Czerepaniak-Walczak wskazuje na swoistą współczesną

polisemiczność i pluriwalencję tej kategorii pojęciowej, zarówno w mowie potocznej, jak i w dyskursie naukowym¹.

W rozumieniu i wyobrażeniach potocznych pasja jawi nam się zwykle jako zniewalająca miłość do czegoś, szeroko rozumiane zainteresowanie i szczególne zamiłowanie do czegoś (rzeczy, dziedziny życia, czynności), czasami jej przedmiot jest personifikowany i mówimy o pasji do... kogoś. W pasji upatrujemy czynników motywujących (czasami wręcz determinujących) do podejmowania różnych działań, mających istotne znaczenie dla nas samych, działań autotelicznych, które – może wbrew „współczesnym tendencjom”, trochę pod prąd – nie prowadzą do realizacji żadnych innych interesów poza tym, co płynie z ich realizacji, podejmujemy je dla radości własnej. Nie są środkiem prowadzącym do celu, ale celem samym w sobie. Pasjonować się można wszak i samym życiem, mówimy wówczas o pasji do życia czy też pasji życiem.

Analiza źródeł leksykalnych wyraźnie kieruje naszą uwagę na wskazaną wcześniej polisemiczność pojęcia pasji. *Namiętność, słabość, chorobliwa mania, skłonność, żyłka, przyzwyczajenie*” to synonimy słowa pasja². „Pasją” nazywane jest ‘wielkie zamiłowanie do czegoś’, również ‘silny gniew’, ale i ‘utwór muzyczny podobny do oratorium’ czy ‘nabożeństwo wielkopostne w kościele poświęcone rozpamiętywaniu męki Chrystusa’³. Źródła etymologiczne tak wieloznacznie rozumianego pojęcia „pasji” lokuje się zazwyczaj w języku łacińskim (późn. łac. *passio* ‘cierpienie’ z łac. *passus* p.p. od *pati* ‘cierpieć’)⁴, choć wskazywane są także korzenie greckie (gr. πάθος ‘cierpienie’, gr. έρωτας ‘miłość’)⁵.

Wskazane tradycje leksykalne w pojmowaniu analizowanego pojęcia ujawniają obecną także w innych tekstach o pasji swoistą niekonsekwencję w określaniu jej emotywnych asocjacji. Z jednej strony bowiem, pasja jest wyrazem silnej, dobrej emocji, wręcz uwielbienia czegoś, a towarzyszy jej radość i satysfakcja, niekiedy wręcz uniesienie. Z drugiej zaś, odnosi się do opisu doświadczeń trudnych, bolesnych związanych z cierpieniem i będących zwykle konsekwencją realizacji ważnych celów życiowych osobistych i/lub społecznych. I takim sytuacjom towarzyszą zwykle trudne emocje, zrodzone ze skompli-

¹ Por. M. Czerepaniak-Walczak, *Pasja jako źródło i efekt emancypacji*, w: *O pasjach cudzych i własnych – profesorowie*, red. M. Dudzikowa, M. Nowak, Lublin, 2015, s. 53.

² *Słownik języka polskiego*, red. W. Doroszewski, PWN, Warszawa, 1969.

³ *Słownik języka polskiego*, strona internetowa: Sjp.pwn.pl/sjp/pasja;2570836.html, dostęp 10 V 2017.

⁴ W. Kopaliński, *Słownik mitów i tradycji kultury*, Warszawa, 1987, s. 839.

⁵ M. Czerepaniak-Walczak, *Pasja jako źródło...*, s. 54.

kowanych relacji intra- i interpersonalnych oraz dynamicznych okoliczności życiowych towarzyszących wypełnianiu zobowiązań i powinności. W interdyscyplinarnej (psychologicznej, filozoficznej, socjologicznej, pedagogicznej) literaturze przedmiotu pasja jest kojarzona z silnymi pozytywnymi emocjami – swoistym uniesieniem, ale i z emocją negatywną – cierpieniem. Definiowana jest jako pewien stan poznawczy, stan umysłu i emocji, wyrażający się w różnorodnych zachowaniach: w gestach, mimice, intonacji.

Pasja określana jest jako czynnik sprawczy i mechanizm motywacyjny zachowań człowieka⁶. To czynnik wyzwalający działania, podtrzymujący je i integrujący na określonym przedmiocie pasji. Jej struktura jako procesu psychicznego jest wielowymiarowa, zawiera komponent poznawczy i behawioralny z dominacją jednak komponentu afektywnego. Lokuje się ją wśród cech kierunkowych osobowości człowieka obok zainteresowań, zamiłowań, aspiracji i postaw. Inspirowana jest impulsami przede wszystkim wewnętrznymi i regulowana przez aspiracje i postawy. Jest wyrazem kompetencji twórczych, a nawet potencjału transgresyjnego⁷ człowieka, kiedy w drodze realizacji pasji dochodzi do swoistego przekroczenia aktualnych granic i możliwości, a otwierają się nowe pola i drogi rozwoju.

Kwestia pasji często jest odnoszona w zgodzie z tradycją humanistyczną także do pytań o sens życia i o to, co czyni człowieka szczęśliwym. Sięgając do lektur i innych wytworów wielu wybitnych humanistów i twórców kultury, możemy odnaleźć wskazanie, że źródłem szczęścia (różnie rozumianego) jest właśnie pasja. Można przywołać tutaj zarówno monumentalne już dzieła starożytnych i współczesnych filozofów – na przykład Arystotelesa *Etykę nikomachejską*⁸, czy profesora Władysława Tatarkiewicza traktat *O szczęściu*, ale także powieść Irvinga Stone'a *Pasja życia*⁹ (zbeletryzowana biografia Vincenta van Gogha) czy też film dokumentalny związany z życiem wielkiego etnografa, zatytułowany „Oskar Kolberg – życie i pasja” (reż. Ewa Rozwadowska, Joanna Fido, 2015).

I choć życie pasjonatów nie jest często pasmem pozytywnych doświadczeń, to nawet wśród przeciwności losu czy w cierpieniu, realizując swoją pasję, od-

⁶ Por. A. S. Reber, *Słownik psychologii*, Warszawa, 2000, s. 382–383; także: S. L. Popek, *O istocie i mechanizmach pasji*, w: *O pasjach cudzych i własnych...*, s. 18–20; D. E. Super, *Psychologia zainteresowań*, przeł. H. Choynowska, Warszawa, 1972.

⁷ J. Koziński, *Koncepcja transgresyjna człowieka*, Warszawa, 1987.

⁸ Arystoteles, *Etyka nikomachejska*, przeł. D. Gromska, Warszawa, 2007.

⁹ I. Stone, *Pasja życia*, przeł. W. Kragen, Warszawa, 2017.

najdują szczęście. Jest ona jedną ze szczególnych odmian szczęścia – jak pisze Stanisław L. Popek.

Bo pasja to jak wielka zniewalająca miłość, to źródło radości, poczucie spełnienia i samorealizacji, to zanik poczucia czasu, to także siła aktywności i twórczenia. [...] to wielka tajemnica, wymykająca się racjonalnemu przewidywaniu, pasja to emocje i uczucia najwyższego stopnia, to mechanizm kierunkowy zachowania się człowieka¹⁰.

Mechanizm kierujący ku przeżywaniu chwil szczęścia, zwykle okupionych wymaganiem pełnej (czy nawet zupełnej) koncentracji na przedmiocie pasji, także ogromnym wysiłkiem włożonym w jej realizację i zmaganiem się z ograniczeniami spełnienia, zarówno tkwiącymi w osobie, jak i w jej otoczeniu społecznym i materialnym.

ZAINTERESOWANIA MUZYCZNE I DROGI ICH ROZWOJU

Przedmiotem ludzkiej pasji mogą być różnorodne elementy naszego wewnętrznego i zewnętrznego życia, które stają się szczególnym motywem do twórczego, wyzwolonego, emancypacyjnego działania. Przedmiotem ludzkiej pasji może być muzyka. Rozwija się wówczas poprzez podejmowanie różnej aktywności muzycznej związanej z rozwijaniem zainteresowań. Wśród działań z tym związanych wymienić można¹¹:

- **śpiew** – który może być muzykowaniem solowym, zarówno samodzielnym, jak i z towarzyszeniem zespołu lub akompaniatora (akompaniатorem może być też sam śpiewający), to także uczestnictwo grupowe, np. śpiewanie w chórze;
- **grę na instrumencie** – podobnie jak śpiew, może być solowym lub zespołowym muzykowaniem, może też być pewną improwizacją;
- **taniec i rytmikę** – czyli przedstawianie pewnych treści muzycznych poprzez ruch, a także mimikę, solowo lub zespołowo;
- **słuchanie muzyki** – to także aktywność muzyczna, która powoduje wzbogacanie i urozmaicanie naszych doznań słuchowych;
- także **tworzenie** – ta aktywność ma szczególne znaczenie w wielostronnym rozwoju człowieka, w rozwoju jego inteligencji, emocji i moralności.

Muzyka pełni szczególną rolę w życiu człowieka. Rozwojowi zainteresowań muzycznych towarzyszy spełnianie licznych funkcji przez muzykę¹². Wskazać

¹⁰ S. L. Popek, *O istocie i mechanizmach pasji...*, s. 15.

¹¹ J. Wierszyłowski, *Psychologia muzyki*, Warszawa, 1981, s. 296–298.

¹² Por. tamże; także: A. Delecka-Bury, *Źródła sukcesu pedagogicznego animatorów kultury muzycznej. Studium przypadków*, Kraków, 2015, s. 11–12.

można funkcję rozwojową (muzyka jest czynnikiem wielostronnego rozwoju człowieka, także elementem wychowania i kształcenia), inspiracyjną (bywa impulsem, inspiracją do pracy nad sobą i do twórczości), terapeutyczną (wspiera w procesach zdrowienia, dbałości o kondycję psychiczną i fizyczną), kompensacyjną (służy harmonii życiowej i w swoisty sposób kompensuje deficyty), estetyczną (muzyka służy zaspokajaniu potrzeb związanych z kontaktem z pięknem, ze sztuką), ludyczną i dekoratywną (umożliwia przeżywanie radości płynącej z zabawy i uatrakcyjnienia życie towarzyskie), eskapistyczną (pozwala na swoistą ucieczkę od rzeczywistości i tego, co w życiu trudne lub niechciane), społeczną (służy integracji wspólnot) oraz także rekreacyjną (percepcyjnie i/lub twórczo wypełniającą nasz czas wolny).

Funkcje muzyki w życiu człowieka realizowane są zwykle holistycznie, w zintegrowany sposób. Trudno bowiem byłoby ustalić ich hierarchię ważności, kolejność realizacji, a także w wyizolowany sposób dokonywać ich obserwacji. Indywidualne i społeczne postrzeganie ich wartości może się jednak zmieniać z wielu różnych powodów związanych z czynnikami osobowościowymi, zmianami w strukturze i relacjach w grupie czy też wyznaczanych przez okoliczności zewnętrzne towarzyszące rozwojowi zainteresowań muzycznych.

Rozwój zainteresowań muzycznych może być naszym hobby, ale i sposobem na życie, pasją, także istotnym elementem wypełniającym i kreującym biografię. Doświadczenia związane z percepcją i twórczością muzyczną mogą mieć istotny wpływ na wiele obszarów w życiu człowieka. W literaturze przedmiotu wskazuje się na wsparcie muzyki w realizacji zadań zawodowych i osobistych, w nawiązywaniu i podtrzymywaniu kontaktów społecznych czy też poprzez muzykę intensyfikację przeżyć religijnych i mistycznych¹³. Spełniając rolę przedmiotu pasji, nadaje aksjologiczny kierunek działaniom człowieka zmierzającym ku doświadczaniu wielowymiarowego rozwoju i poczucia spełnienia poprzez różnorodny (śpiew, twórczość, granie na instrumentach, percepcja) kontakt z utworami muzycznymi.

Można zauważyć, że żadna aktywność artystyczna nie ma chyba takiego zasięgu społecznego, jak właśnie aktywność związana z rozwojem zainteresowań muzycznych. Choćby najmniejsze zainteresowanie muzyką, np. nauka gry na instrumencie – to już jest pewien akt społeczny i wejście w kulturę. Szczególny sposób rozwoju społecznego przez pasję muzyką stanowi uczestnictwo

---

¹³ Por. tamże; także: J. Wierszyłowski, *Psychologia muzyki...*, s. 304–307.

w formacjach chóralnych, które stają się ośrodkiem i środkiem nie tylko wielostronnego rozwoju chórzystów, ale ich rodzin i twórców oraz odbiorców ich wytworów artystycznych.

PASJA MUZYKĄ, PASJA MUZYKI – NARRACJE CHÓRZYSTÓW Z ALLE CHOIR Z LONDYNU

Empiryczną i najważniejszą część mojego tekstu stanowi prezentacja mojej etiudy badawczej (nazywam swoje rozpoznanie „etiudą”, ponieważ było dość fragmentaryczne i rzeczywiste poznanie przedmiotu tego rozpoznania wymagałoby dalszych badań i analiz). Jej kluczowym elementem było pytanie o to, czym jest pasja i w jaki sposób ją realizują członkowie chóru Alle Choir z Londynu. Wykorzystałam elementy jakościowych metod badań: wywiad jakościowy pogłębiony, analiza treści pisemnych narracji chórzystów.

Tematem kluczowym mojego rozpoznania empirycznego była „pasja”, a obiektem szczególnego zainteresowania i egzemplifikacją realizowania szczególnych zamiłowań w życiu – formacja niezwykła, bo z pasją – Alle Choir z Londynu. Serdecznie dziękuję członkom Alle Choir za życzliwe przyjęcie mojej propozycji współpracy w tworzeniu tego fragmentu tekstu. Szczególne podziękowania składam Marcie Radwan, założycielce i charyzmatycznej dyrygentce chóru, która chętnie ze mną porozmawiała na temat historii formacji, aktualnych projektów i planów na przyszłość. Pani Marta umożliwiła mi też nawiązanie kontaktu z innymi członkami chóru, którzy elektronicznie przesłali odpowiedzi na kilka pytań związanych z moimi poszukiwaniami empirycznego obrazu pasji w ich życiu. Serdecznie dziękuję za to duże zainteresowanie moją etiudą badawczą i okazane wsparcie w realizacji celów z nią związanych.

Tytułowa „pasja”, co podkreślałam, to szczególna namiętność do czegoś, wyjątkowe umiłowanie przedmiotu pasji. To ważny element kreujący biografię pasjonata. Jest najwyższą formą zaangażowania, kreatywności i aktywnego realizowania zainteresowań i zamiłowań. Jest wyrazem ciekawości, odwagi, gotowości do działania i ważnym elementem kształtowania osobowości człowieka. Jej przedmiotem, co też już podkreślałam, mogą być pewne elementy naszego wewnętrznego i zewnętrznego życia, które stają się szczególnym czynnikiem i mechanizmem do kreatywnego, nieskrępowanego i swoiście transgresyjnego działania. I tak jest właśnie w przypadku członków opisywanego przeze mnie chóru „Alle Choir,” z Londynu. Narracje chórzystów na temat pasji przedstawiam i analizuję w dalszej części tekstu.

Na wstępie analiz empirycznych chcę przedstawić uczestników mojej etiudy i formację chóralną, którą tworzą. Oto kilka informacji na temat jej historii, aktualności i przyszłych planów. Na pytanie o to, w jakich okolicznościach powstał chór, pani Marta odpowiedziała z uśmiechem – „Było to dość skomplikowane”.

Alle Choir został założony przez Martę Mathee Radwan pod koniec 2015 roku. Zdolni polscy muzycy z Londynu zebrali się wtedy, aby przygotować materiał z muzyką bożonarodzeniową na specjalnie zamówiony z tej okazji koncert w Parlamencie Europejskim w Brukseli. W poznaniu i spotkaniu się pomógł chórzystom (jak to się często i zwykle współcześnie zdarza) – Facebook, za którego pomocą pani Marta szukała osób do współpracy, co spotkało się ze sporym odzewem wśród Polaków mieszkających w Londynie w szczególności sposób zainteresowanych muzyką i śpiewem w chórze. Niestety, realizację planowanego koncertu w grudniu 2015 roku uniemożliwił wcześniejszy atak terrorystyczny, który spowodował odwołanie wielu imprez masowych. Jednak szczególna atmosfera i energia wspólnego tworzenia była tak wspaniała, że muzycy postanowili nadal spotykać się na próbach i kontynuować współpracę w ramach realizacji kolejnych projektów muzycznych.

Pierwszy koncert, z materiałem przygotowanym do Brukseli, miał miejsce w styczniu 2016 roku i został niesamowicie ciepło i owacyjnie przyjęty ze strony odbiorców, co stało się szczególnym impulsem do dalszego działania członków chóru, do podejmowania kolejnych zadań i wyzwań. Aktualnie Alle Choir współpracuje także z innymi formacjami muzycznymi – ze Swing Punks, Big Band Theory czy Fulham Brass Band, z którymi wielokrotnie koncertował. W grudniu 2016 roku Alle Choir miał zaszczyt reprezentować Polskę podczas Samsung Gear S3 World Choir na Picadilly Circus, co również spotkało się z ogromnie entuzjastycznym przyjęciem rodaków i nie tylko. W styczniu 2017 roku chór wspierał Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy. W kwietniu 2017 roku Alle Choir wystąpił podczas The Voice Festival UK na Southbank. Planów i wyzwań mają zatem chórzyści wiele, pozostaje życzyć im sukcesów w ich spełnianiu.

W celu realizacji moich zamierzeń badawczych poprosiłam chórzystów z formacji Alle Choir o narracje dotyczące tego, czym jest pasja w ich życiu i jak ją realizują. Analizując wypowiedzi członków chóru, można sformułować kilka wniosków, które teraz przedstawię w kolejności odzwierciedlającej strukturę prowadzonych przeze mnie analiz zebranych informacji empirycznych.

Członkowie Alle Choir; fot. z archiwum Alle Choir

Pasja dla członków chóru Alle Choir to pewnego rodzaju wyjątkowa miłość do czegoś, a jednocześnie wyjątkowe źródło prawdziwej wolności, radości, poczucia satysfakcji, rozwoju i samospelnienia. Wypełnia ona ich czas wolny, ale niejednokrotnie podkreślają, że w swoisty sposób wypełnia też ich życie. Wiąże się z pozytywnymi doświadczeniami i emocjami, daje radość i intensyfikuje przeżywanie innych emocji z radością związanych. Pomaga w przezwyciężeniu trudnych chwil w życiu, czyli pełni rolę środka terapeutyczno-kompensacyjnego. Daje ukojenie i wytchnienie, ale również energetyzuje do działania oryginalnego, kreatywnego. Oto kilka wypowiedzi chórzystów ilustrujących obraz tego, czym jest pasja w ich życiu:

- *Przede wszystkim daje radość, wypełnia wolny czas. Pomaga przetrwać ciężkie chwile w życiu.*
- *Pasja jest dla mnie jak powietrze! Bez niej nie można żyć. Brzmi wariacko, ale dokładnie tak jest.*
- *Czymś, przez co mogę wyrazić się kompletnie, nadaje ona wielu różnych kolorów mojemu życiu.*
- *Dla mnie jest to robienie tego, co kocha moje serce. [...] Pasja to motor napędzający do działania i realizacji siebie.*
- *Podchodzę do życia dość serio. Obowiązki, stała praca itp. są priorytetem, dlatego moje pasje muszą zejść na plan dalszy, co jednak wyduje mi się dość po-*

wszechnym zjawiskiem. Nie czyni to jednak z pasji elementu życia bez znaczenia. Przeciwnie, ma to tym większe znaczenie im więcej odpowiedzialności i zmagania mamy w życiowym kieracie. W obliczu tego żywe zainteresowanie jakąś dziedziną, która jednocześnie jest okazją do oderwania się od codziennej rutyny, staje się wartością, bo jest przestrzenią do realizacji pragnień i rozwijania zdolności.

W realizowaniu swoich pasji chórzyci dostrzegają szczególnej przestrzeni do spędzania czasu wolnego, przewyciężenia codzienności i nudy, do wzbogacenia rozwoju i życia oraz przestrzeni do odnalezienia tego, co nazywamy szczęściem. Na pytanie o to, po co człowiekowi pasja, odpowiadali w następujący sposób:

- *Życie bez pasji byłoby nudne.*
- *Człowiek musi mieć pasję, żeby odpocząć od codzienności, problemów. Jest dobra jako medytacja – pomaga nam być tu i teraz, oddając się temu, co kochamy!*
- *Jest po to właśnie, żeby kolorować to życie i odrywać nas od ziemi – utrzymywać w stanie ciągłego zaciekawienia.*
- *Aby wypełnić i wzbogacić jego życie. Zauważyłam, iż ludzie, którzy nie mają lub nie potrafili odnaleźć żadnej pasji w swoim życiu, są bardzo nieszczęśliwi.*
- *Potrzebna jest człowiekowi, żeby nie zwariował w tym szalonym świecie.*
- *Po to, żeby mieć powód do wstania z łóżka.*
- *Po to, żeby być szczęśliwym.*

Zatem pasja to źródło radości, poczucie spełnienia i samorealizacji, to przedziwny zanik poczucia czasu, także siła aktywności i tworzenia. Swojej pasji chórzyci, zgodnie, upatrują w muzyce, która staje się dla nich nie tylko przedmiotem pasji, ale szczególnym elementem życia, swoistym *sacrum* i *profanum* prowadzącym do urzeczywistnienia tego, co staje się źródłem samospelnienia. Określając, czym jest muzyka, chórzyci z Alle Choir używali następujących sformułowań (*Muzyka jest...*):

- *Pasją ;) nieodłącznym elementem codzienności.*
- *Muzyka jest dla mnie pasją. [...] Jest czymś wyjątkowym. [...] Kocham w niej to, że łączy ludzi i budzi przepiękne emocje.*
- *Jest niezawodną formą wyrażania emocji, muzyka jest ze mną zawsze i wszędzie.*
- *Dowód na istnienie Boga.*
- *Pasją, wolnością, miłością.*
- *Jest integralną częścią mnie.*
- *Wszystkim.*

- *Pracą, zabawą, szczęściem, smutkiem, radością, miłością, emocją, wolnością, wyrażeniem siebie, pasją.*
- *Muzyka, której nie tworzę osobiście, a która jest twórczością innych, jest dla mnie tłem do sytuacji życiowych, podkreśla i zmienia moje nastroje w zależności od słuchanej muzyki i zapada w pamięć bardziej niż zapachy czy obrazy. Natomiast muzyka, którą tworzę sam, czy to śpiewając, czy też grając na instrumencie, jest dla mnie płaszczyzną do samorealizacji.*

Niewątpliwie dla uczestników mojej etudy badawczej muzyka jest przestrzenią do doświadczeń związanych z rozwojem i krystalizowaniem ich aksjofery, wartością w ich życiu i przestrzenią do realizacji wielu kategorii aksjologicznych. Wśród których wymieniają miłość, szczęście, piękno, służbę innym, emocje i przyjemność. Oto kilka wypowiedzi ilustrujących aksjologiczne doświadczenia chórzystów, których spytałam o to, jakie wartości realizują poprzez muzykę:

- *Wartości estetyczne. Śpiew to piękna sztuka.*
- *Muzyka jest największą miłością w życiu.*
- *LOVE!*
- *Służenie innym, szerzenie piękna poprzez muzykę.*
- *Interpersonalne (porozumienie w grupie), emocjonalne, estetyczne, hedonistyczne.*
- *Wartości estetyczne (piękno).*
- *Jako chór [...] tworzymy wartościową muzycznie ofertę dla Brytyjczyków oraz mieszkających w UK Polaków. [...] Realizując pasję poprzez śpiewanie, podwyższam swoją jakość życia, jestem pogodniejszy i bardziej zadowolony ze swoich osiągnięć. Oprócz tego poszerzam horyzonty, zaspokajam potrzebę przynależności do jakiejś grupy społecznej, niekiedy wychodzę ze strefy komfortu i podejmuję nowe wyzwania. Wierzę również, że otrzymałem talent od Boga, który powinienem doskonalić i dzielić się nim z innymi, co niniejszym czynię!*

Interesujące było dla mnie również poznanie motywów, które skłoniły chórzystów, by uczestniczyć w działalności formacji Alle Choir. Nie byłam zdziwiona, kiedy dowiedziałam się, że szczególnym magnesem jest charyzmatyczna... dyrygentka. Ale również chęć poznania nowych osób, tworzenie szczególnej wspólnoty chóralnej, nowe możliwości wielostronnego rozwoju i rozwoju zdolności muzycznych, wokalnych. Na pytanie o motywację przystąpienia do formacji chórzyci odpowiadali następująco:

- *Możliwość rozwoju, poznanie nowych ludzi.*
- *Moja historia jest dość ciekawa, bo dowiedziałam się o próbie choru w dniu mojej przeprowadzki do Londynu. Wyjeżdżając z Polski, zapytałam znajomych,*

czy znają kogoś muzycznego w Londynie, bo wiedziałam, że w robienie muzyki pomoże mi przetrwać ciężkie momenty. Kilka osób podało mi kontakt do Marty i odezwałam się od razu...

- Znałam Martę, jej metody pracy, format i sam profil chóru bardzo mi odpowiadał – czemu nie.*
- Praktykowanie swojej pasji.*
- Chęć poznania ludzi zainteresowanych muzyką.*
- Zbadanie nowego obszaru muzyki, jakim jest muzyka wokalna, chóralna, zespołowa.*
- Chęć regularnego śpiewania oraz doskonalenia umiejętności wokalnych. [...] Poza tym jeżeli grupa takich jak my zapaleńców dodatkowo czuje się ze sobą dobrze towarzysko, to już można tam razem śpiewać, grać, jeść, tańczyć itp., itd. W Alle Choir lubimy się również ze sobą śmiać, nie ma między nami atmosfery rywalizacji. Perspektywa występów przed publicznością nadaje temu dodatkowy dreszcz. Rozkochany jestem w muzycznej harmonii, a chór tę harmonię tworzy.*

Formacje chóralne mają wiele szczególnych właściwości, które czynią z nich przestrzeń do różnorodnych indywidualnych i społecznych doświadczeń chórzystów. Poprzez aktywność muzyczną w Alle Choir jego członkowie chcą zrealizować wiele swoich marzeń, pragnień i celów życiowych, wśród których można wskazać następujące w ich wypowiedziach:

- Koncertowanie, być może nagranie płyty.*
- Moim marzeniem jest stworzyć coś pięknego/terapeutycznego dla siebie i słuchaczy. [...] Chciałabym, żeby jazz wrócił do łask i zaciekał. Chciałabym trafić do większej publiczności i make people happy!*
- Mam nadzieję, że będziemy rozwijać się w tak zawrotnym tempie jak do tej pory, a z tym będzie współmiernie powiększać się pole naszej działalności.*
- Występy dla jeszcze szerszej publiczności, trasy koncertowe.*
- Uczestnictwo w profesjonalnym projekcie muzycznym.*
- Uczestnictwo w muzycznych projektach, konkursach, koncertowanie w UK i Polsce.*

PODSUMOWANIE

A analizowane i przedstawione w tekście wypowiedzi uczestników moich badań pozwalają na wyznaczenie (choć, niestety, fragmentaryczne) obrazu pasji w ich życiu. Żałuję, że w krótkim tekście nie mogę przedstawić wszystkich interesujących i zapewniam, że pasjonujących wypowiedzi osób z pasją tworzą-

cych Alle Choir. Pasja jest dla nich szczególnym uwielbieniem i dążeniem do realizacji zainteresowań muzycznych. Muzyka jako istotny i wyjątkowy element ich życia pełni funkcje animacyjne dla pragnień, planów i działań członków chóru. Wiąże się z realizacją najważniejszych kategorii aksjofery uczestników badań, wśród których wskazują miłość, dobro, piękno, wspólnotę. Tworzenie więzi jest szczególnym doświadczeniem członków Alle Choir. W swoich wypowiedziach podkreślają znaczenie udziału w spotkaniach chóru jako wyjątkowej relacji społecznej grupy przyjaciół, którzy wspólnie się bawią, uczą i tworzą.

Analizowanie narracji uczestników mojej etudy badawczej stało się dla mnie interesującym doświadczeniem zarówno poznawczo, jak i z powodów osobistych. Prowadzenie tego rozpoznania empirycznego wiele mnie nauczyło i skłoniło do licznych refleksji. Moją pasją też jest muzyka, stanowi szczególne miejsce w moim sercu i życiu. Analiza wypowiedzi innych osób zafascynowanych muzyką i ją tworzących stanowiło dla mnie wyjątkowe przeżycie i było doświadczeniem prowadzącym także do (właściwie nostalgicznych) wspomnień i myśli, by do realizowania swojej pasji muzyką jakoś szczególnie powrócić. Dziękuję członkom Alle Choir za to szczególne doświadczenie.

BIBLIOGRAFIA

- Arystoteles, *Etyka nikomachejska*, przeł. D. Gromska, Warszawa, 2007.
- Czerepaniak-Walczak M., *Pasja jako źródło i efekt emancypacji*, w: *O pasjach cudzych i własnych – profesorowie*, red. M. Dudzikowa, M. Nowak, Lublin, 2015.
- Delecka-Bury A., *Źródła sukcesu pedagogicznego animatorów kultury muzycznej. Studium przypadków*, Kraków, 2015.
- Kopaliński W., *Słownik mitów i tradycji kultury*, Warszawa, 1987.
- Kozielecki J., *Koncepcja transgresyjna człowieka*, Warszawa, 1987.
- Popek S. L., *O istocie i mechanizmach pasji*, w: *O pasjach cudzych i własnych – profesorowie*, red. M. Dudzikowa, M. Nowak, Lublin, 2015.
- Reber A. S., *Słownik psychologii*, Warszawa, 2000.
- Słownik języka polskiego*, red. W. Doroszewski, PWN, Warszawa, 1969.
- Słownik języka polskiego, strona internetowa: [Sjp.pwn.pl/sjp/pasja;2570836.html](http://sjp.pwn.pl/sjp/pasja;2570836.html), dostęp 10 V 2017.
- Stone I., *Pasja życia*, przeł. W. Kragen, Warszawa, 2017.
- Super D. E., *Psychologia zainteresowań*, przeł. H. Choynowska, Warszawa, 1972.
- Wierszyłowski J., *Psychologia muzyki*, Warszawa, 1981.

AGNIESZKA SZAJNER

ALLE CHOIR – A PASSIONATE CHOIR

SUMMARY

Passion may be defined as a particular interest in something/somebody, a liking towards a given object (at times a personified one). It is a person's disposition leading to self-fulfillment and creative fruition and engagement into a chosen area of activity. It is a driving force of human activity, as well as motivation and impulse towards the particular transgression within its limits. It is a valid factor in a personal change and altering of the world around us, usually giving the feeling of satisfaction and bringing sense to the human life (though sometimes it might become a source of suffering and sacrifice as well).

In the following article, the author analyses passion as a unique human experience. The text is structured by a sequence of questions which aim to reflect on the given theme. Firstly, the author asks: What exactly is passion? What is its essence? What are its mechanism and sources? Secondly, she inquires: What are musical interests and how do they display themselves? What is their role and function? And thirdly, she attempts to determine how are the passions of Alle Choir members' defined/determined and realised? The final part of the article presents the results of the research study conducted to define passion in its empirical image, based on the example of Alle Choir.

Keywords: passion, choir, musical interests